

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

245442

สถานภาพและบทบาทของหญิงชายใน : กรณีศึกษา บ้านเจ็ดห้อง
ตำบลเจ็ดห้อง อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

นางสาวสุดงา กรินทร์อิน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชาโทบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

พ.ศ. 2552

๖๐๐๒๔๙๖๑๖

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

245442

สถานภาพและบทบาทของหญิงชาวม้ง: กรณีศึกษา บ้านเข็กน้อย
ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

นางสาวสุกญา กวินยังยืน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาไทยคดีศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2552

**The Status and Role of Hmong Females: A Case Study of the Kheknoi Village
in the Kheknoi Sub-District of the Khaokho District
in Phetchabun Province**

Miss Sakuna Kawinyangyuen

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Art in Thai Studies

School of Liberal Arts

Sukhothai Thammathirat Open University

2009

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สถานภาพและบทบาทของหญิงชาวม้ง: กรณีศึกษา
บ้านเจ็กน้อย ตำบลเจ็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์
ชื่อและนามสกุล นางสาวสกุณา กวินยังยืน
แขนงวิชา ไทยคดีศึกษา
สาขาวิชา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. จิตรา วีรบุรินนท์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สูดจิต เจนนพกาญจน์
3. รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ มีกุล

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

.....ประธานกรรมการ

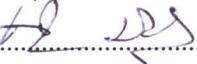
(ศาสตราจารย์พิเศษประชิด วามานนท์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. จิตรา วีรบุรินนท์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สูดจิต เจนนพกาญจน์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ มีกุล)

.....กรรมการ

(อาจารย์ นาวาโท ดร. อนุชา ม่วงใหญ่)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
ไทยคดีศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสุทธิรานนท์)

วันที่.....30.....เดือน.....กันยายน.....พ.ศ. 2553.

ชื่อวิทยานิพนธ์ สถานภาพและบทบาทของหญิงชาวม้ง: กรณีศึกษา บ้านเข็กน้อย ตำบลเข็กน้อย
อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

ผู้วิจัย นางสาวสุกญา กวินยังยืน ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ไทยคดีศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.จิตรา วีรบุรินทร์ (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เจนนพกาญจน์
(3) รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ มีกุลศ ปีการศึกษา 2552

บทคัดย่อ

245442

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ความเป็นมาของสถานภาพและบทบาทของหญิงชาวม้ง บ้านเข็กน้อย ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ (2) ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันที่มีต่อสถานภาพและบทบาทของหญิงชาวม้ง บ้านเข็กน้อย ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ (3) เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมสถานภาพและบทบาทของหญิงชาวม้ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณคือ ชาวม้งบ้านเข็กน้อย จำนวน 290 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพคือ กลุ่มผู้นำชาวม้งบ้านเข็กน้อย จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณคือ แบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพคือ แบบสัมภาษณ์เจาะลึก และแบบสำรวจชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติค่าร้อยละ และ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า (1) จากประเพณีวัฒนธรรมของชาวม้งในเรื่องการสืบทอดตระกูลทางฝ่ายชาย และสังคมชาวม้งที่มีลักษณะ “สังคมชายเป็นใหญ่” ทำให้ผู้หญิงมีสถานภาพและบทบาทด้อยกว่าผู้ชาย ซึ่งสามารถแบ่งสถานภาพและบทบาทหญิงชาวม้งบ้านเข็กน้อย ได้ 3 ยุค คือ 1. ยุคเริ่มแรกการตั้งถิ่นฐานบ้านเข็กน้อย (พ.ศ. 2488 – 2510) หญิงชาวม้งมีสถานภาพที่ต่ำกว่าชายทุกด้าน และมีบทบาทสำคัญ คือ การทำงานบ้านกับงานในไร่ โดยแทบไม่มีบทบาททางสังคมเลย 2. ยุคการรับอิทธิพลจากสังคมภายนอก (พ.ศ. 2510 – 2525) สถานภาพของหญิงชาวม้งในยุคนี้ก็ยังต่ำกว่าชาย แต่หลังจากที่ได้รับอิทธิพลจากนโยบายของรัฐบาล และปัญหาจากภัยคอมมิวนิสต์ทำให้หญิงชาวม้งมีบทบาททางการเมืองชั่วคราว คือ การมีบทบาท “เป็นชาวเขาอาสาสมัคร” เพื่อต่อต้านคอมมิวนิสต์ นอกจากนี้การที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวทำให้งานหัตถกรรมของชาวม้งกลายเป็นสินค้า จึงทำให้หญิงชาวม้งมีบทบาทเพิ่มขึ้นอีกด้านหนึ่ง คือ การหารายได้ให้กับครอบครัว 3. ยุคการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (พ.ศ. 2525 – ปัจจุบัน) หญิงชาวม้งมีสถานภาพและบทบาทที่หลากหลายมากขึ้น ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กว่า 40 ปี ทั้งด้านการศึกษา เศรษฐกิจ การเมือง และกฎหมาย (2) ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบัน ทำให้ชาวม้งเปลี่ยนแปลงค่านิยมและวิถีชีวิต เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากสังคมไทยและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปภายในสังคมม้ง โดยชาวม้งนิยมส่งลูกชายและลูกสาวเรียนหนังสืออย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น ทำให้ผู้หญิงที่มีการศึกษาสูงก็จะมีสถานภาพที่สูงขึ้น รวมทั้งมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนมากขึ้น นอกจากนี้จากสภาพที่บีบคั้นทางเศรษฐกิจทำให้หญิงชาวม้งมีบทบาทในการทำงานหารายได้ให้กับครอบครัวเช่นเดียวกับผู้ชาย ทำให้มีอำนาจทางเศรษฐกิจมากขึ้น (3) แนวทางในการส่งเสริมสถานภาพและบทบาทของหญิงชาวม้ง คือ ควรส่งเสริมการศึกษาให้แก่ประชากรในชุมชนมากขึ้น ควรปลูกฝังค่านิยมความเท่าเทียมของชายหญิงภายในครอบครัว และเปิดโอกาสให้ผู้หญิงเป็นผู้นำทางการเมือง เพื่อให้ผู้หญิงได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาสถานภาพและบทบาทของหญิงชาวม้ง อีกทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ควรมีการกระจายทรัพยากรบุคคล และทรัพยากรเงินเข้าไปช่วยในการพัฒนาสถานภาพและบทบาทของหญิงชาวม้ง และควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความเสมอภาคของหญิงชาวม้งและชาย เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสถานภาพและบทบาทรวมทั้งในด้านอื่น ๆ ต่อไป

คำสำคัญ สถานภาพ บทบาท หญิงชาวม้ง

Thesis title: The Status and Role of Hmong Females: A Case Study of the Kheknoi Village in the Kheknoi Sub-District of the Khaokho District in Phetchabun Province
Researcher: Miss Sakuna Kawinyangyuen; **Degree:** Master of Arts (Thai Studies);
Thesis advisors: (1) Dr. Chitra Veeraburinon, Associate Professor
 (2) Dr. Sudjit Janenoppakanjana, Assistant Professor (3) Dr. Paitoon Mikusol, Associate Professor;
Academic year: 2009

Abstract

245442

The objectives of this research were to study: (1) the history of the status and the roles of Hmong females at the Kheknoi Village of the Kheknoi Sub-District of the Khaokho District in Phetchabun Province, (2) the effects from the changes in society nowadays, and the status and the roles of Hmong females, and (3) to search for a method to enhance the status and roles of Hmong females.

The population for the quantitative analysis method was 290 Hmong in Kheknoi Village and the qualitative analysis method was 10 Hmong females in Kheknoi Village. The instrument for the quantitative research was a questionnaire and for the qualitative instrument was in-depth interview and community survey. Data analysis in the quantitative method was percentage statistic, and in the qualitative method was depicting analytics.

Research results: (1) from the culture and tradition of Hmong that inherited the family line through men, and the characteristic of the Hmong society that “male is superior”, those caused the ladies to have inferior status and roles to men. The status and roles of Hmong females can be divided into 3 eras; 1. Ban Kheknoi first emigrated era (1945 – 1967) when Hmong females had a totally inferior status to men. Their important roles were doing the housework and farming. They had no role in the society. 2. Receiving influence from outside society (1967-1982) when the status of Hmong females was still inferior to the men. But after the Hmong received influence from political policy, and the problems from communism; this caused the Hmong females to have temporary political roles which were “as hill tribe volunteers”, so they could go against communism. And also when the economic and national society were developed to support tourism causing Hmong handicrafts to become local products, so Hmong females had a one more role, which was to support the families. 3. Society conversion era (1982-now) when Hmong females had a variety of roles and their status changed because of development under the economic and national society development plan. This included education, economics, politics, and legislation. (2) the effect from the changes in society nowadays caused the Hmong to change their values and lifestyles. Hmong received influence from Thai society and Hmong social surroundings were changed. Now they tend to support both sons and daughters equally in education. Therefore the higher educated women will have higher status and higher roles in society development. Not only this, but also the oppression from the economy, Hmong females now have more roles in supporting the families as men, which causes more power in the economy. (3) the guidelines to enhance the status and roles of Hmong females are to increase education for the people in the community, educating the equality value of men and women in a family, and giving opportunity for the women to be political leaders such as village head or district committee chair so that women would be able to participate in specifying policy for continual development of the status and roles of Hmong females. Also the organization involved should spread out human resources and financial resources to help development. And they should also have some research on the equality of Hmong men and women in order to be a continuous direction in status and role development.

Keywords: Status, Roles, Hmong Females

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.จิตรา วีรปรีนนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศุภจิต เจนนพกาญจน์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ มีกุศล อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ อย่างไม่ใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สราวุธ ชะกร อาจารย์ นาวาเอก อาคม สุขตระกูล และ อาจารย์ นาวาโท ดร.อนุชา ม่วงใหญ่ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

ขอขอบพระคุณคณาจารย์แขนงวิชาไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนักศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้การ สนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

ขอขอบคุณ นายสมชาย ธำรงไทยสกุล นายณัฐนนท์ และ นางวิรัชณี หลินเจริญกุล ที่ได้ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลภาคสนาม และ ขอขอบคุณ นายลีอัสกี้ กับ นางเปี่ยมพร กวินยังยืน ที่ช่วยแปลและตรวจทานบทคัดย่อภาษาอังกฤษ

ขอขอบพระคุณผู้นำชาวม้งบ้านแจ็กน้อยและประชากรชาวม้งบ้านแจ็กน้อยทุกท่านที่ กรุณาเสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม

ท้ายสุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อกิตติคุณ และ คุณแม่มาเรีย กวินยังยืน บิดามารดาของผู้วิจัยที่เป็นแรงบันดาลใจในการทำวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำและเป็นกำลังใจ แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด จนการทำวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงได้ คุณประโยชน์และคุณค่าอันพึงมีจาก วิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของบรรพบุรุษและบูรพาจารย์ทุกท่าน

สกุณา กวินยังยืน

เมษายน 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
ความหมายของสถานภาพ บทบาท และการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	11
ทฤษฎี	18
สิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับสตรี	24
ประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตของชาวม้ง	27
ประวัติความเป็นมาและวิถีชีวิตของชาวม้งบ้านแจ็กน้อย	53
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	63
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	69
การวิจัยเชิงปริมาณ	69
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	69
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล	71
การวิเคราะห์ข้อมูล	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การวิจัยเชิงคุณภาพ	72
รูปแบบการวิจัย	72
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	73
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล	74
การวิเคราะห์ข้อมูล	75
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	77
ตอนที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง	78
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล	87
ตอนที่ 3 ข้อเสนอที่ได้จากการค้นพบ	144
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	150
สรุปการวิจัย	150
อภิปรายผล	158
ข้อเสนอแนะ	184
บรรณานุกรม	185
ภาคผนวก	190
ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย	191
ข แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจชุมชนและตารางแสดงค่า ความสอดคล้อง(IOC)	195
ค ภาพประกอบการทำวิจัย	228
ประวัติผู้วิจัย	236

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	เพศ 78
ตารางที่ 4.2	อายุ 78
ตารางที่ 4.3	สถานภาพการสมรส 79
ตารางที่ 4.4	ระดับการศึกษา 80
ตารางที่ 4.5	ศาสนา 80
ตารางที่ 4.6	อาชีพ 81
ตารางที่ 4.7	รายได้ของครอบครัวต่อปี 82
ตารางที่ 4.8	ประเภทของครอบครัว 82
ตารางที่ 4.9	ร้อยละของสภาพความเป็นมาของสถานภาพหญิงสาวมั่ง 90
ตารางที่ 4.10	ร้อยละของสภาพความเป็นมาของบทบาทหญิงสาวมั่ง 92
ตารางที่ 4.11	ร้อยละของสถานภาพและบทบาทด้านครอบครัว 94
ตารางที่ 4.12	ร้อยละของสถานภาพและบทบาทด้านการเมือง 96
ตารางที่ 4.13	ร้อยละของสถานภาพและบทบาทด้านกฎหมาย 97
ตารางที่ 4.14	ร้อยละของสถานภาพและบทบาทด้านการอบรมศึกษา 99
ตารางที่ 4.15	ร้อยละของสถานภาพและบทบาทด้านเศรษฐกิจ 101
ตารางที่ 4.16	สาเหตุสำคัญที่ทำให้ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลง 120
ตารางที่ 4.17	ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันที่พบเห็นในชุมชน 121
ตารางที่ 4.18	ร้อยละของผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อสถานภาพหญิงสาวมั่ง 122
ตารางที่ 4.19	ร้อยละของผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อบทบาทหญิงสาวมั่ง 123
ตารางที่ 4.20	ร้อยละของผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันที่มีต่อ สถานภาพและบทบาทด้านครอบครัว 124
ตารางที่ 4.21	ร้อยละของผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันที่มีต่อ สถานภาพและบทบาทด้านการเมือง 126
ตารางที่ 4.22	ร้อยละของผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันที่มีต่อ สถานภาพและบทบาทด้านกฎหมาย 127
ตารางที่ 4.23	ร้อยละของผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันที่มีต่อ สถานภาพและบทบาทด้านการอบรมศึกษา 129

ญ

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.24 ร้อยละของผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในปัจจุบันที่มีต่อ สถานภาพและบทบาทด้านการเศรษฐกิจ	130
ตารางที่ 4.25 แนวทางในการส่งเสริมสถานภาพและบทบาทของหญิงชาวม้ง	141

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
ภาพที่ 1.2 กรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงปริมาณ	6
ภาพที่ 1.3 กรอบแนวคิดในการการวิจัยเชิงคุณภาพ	7
ภาพที่ 2.1 เส้นทางการอพยพเข้าสู่ประเทศไทยของชาวม้งและกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ	28
ภาพที่ 2.2 พื้นที่อยู่อาศัยของชาวม้งในประเทศไทย	29
ภาพที่ 2.3 เสื้อชายชาวม้ง	33
ภาพที่ 2.4 หมวก, กางเกง, และผ้าคาดเอวชายชาวม้ง	33
ภาพที่ 2.5 เสื้อหญิงม้งเขียว	33
ภาพที่ 2.6 กระโปรงหญิงม้งเขียว	33
ภาพที่ 2.7 ผ้าคาดเอวหรือผ้ากันเปื้อนหญิงม้งเขียว	34
ภาพที่ 2.8 ผ้าโพกศีรษะหญิงม้งเขียว	34
ภาพที่ 2.9 เสื้อหญิงม้งขาว	35
ภาพที่ 2.10 เสื้อแขนกลายของม้งลาวและเสื้อกากบาทแดงเย็บติดกลางหลังเสื้อหลังพิธี รักษาโรค	35
ภาพที่ 2.11 ผ้าโพกศีรษะของหญิงม้งขาว	35
ภาพที่ 2.12 กระโปรงหญิงม้งขาว	36
ภาพที่ 2.13 ผ้าคาดเอวหรือผ้ากันเปื้อนหญิงม้งขาว	36
ภาพที่ 2.14 การแต่งกายของหญิงม้งขาว	36
ภาพที่ 2.15 การแต่งกายในชีวิตประจำวันของหญิงม้งขาว	36
ภาพที่ 2.16 การแต่งกายของหญิงม้งขาวในช่วงประเพณีปีใหม่ม้ง	37
ภาพที่ 2.17 การแต่งกายในชีวิตประจำวันของหญิงม้งเขียว	37
ภาพที่ 2.18 การแต่งกายของหญิงม้งเขียว	37
ภาพที่ 2.19 การแต่งกายของชายม้งขาว	38
ภาพที่ 2.20 การแต่งกายของชายม้งเขียว	38
ภาพที่ 2.21 การแต่งกายของหญิงสาวชาวม้งในปัจจุบัน	39
ภาพที่ 2.22 การแต่งกายของชายหนุ่มชาวม้งในปัจจุบัน	39
ภาพที่ 2.23 เครื่องประดับเงินของชาวม้ง	40

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 2.24 หมู่บ้านชาวม้งในอดีต	44
ภาพที่ 2.25 ห้องใต้ถลึงสำหรับเก็บพืชพันธุ์และสิ่งของเครื่องใช้	45
ภาพที่ 2.26 ศาลภายในบ้านชาวม้ง	45
ภาพที่ 2.27 ลักษณะบ้านเรือนของชาวม้งในปัจจุบัน	45
ภาพที่ 2.28 หนุ่มสาวชาวม้งโยนลูกช่วงในประเพณีปีใหม่ม้ง เพื่อเกี่ยวพาราสีกัน	49
ภาพที่ 2.29 เสื้อผ้าสำหรับผู้ชายที่เตรียมไว้อย่างงดงาม	52
ภาพที่ 2.30 การฝังศพของชาวม้ง	52
ภาพที่ 2.31 การเป่าแคนในพิธีศพ	52
ภาพที่ 2.32 การตีกลองในพิธีศพ	52
ภาพที่ 2.33 ชุมชนเข็กน้อย	54
ภาพที่ 2.34 บ้านเข็กน้อย หมู่ 4	54
ภาพที่ 2.35 อดีตกองร้อย ช.บ.ส ที่ 31	55
ภาพที่ 2.36 องค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย	55
ภาพที่ 2.37 โรงเรียนบ้านเข็กน้อย	57
ภาพที่ 2.38 สถานีอนามัยเข็กน้อย	58
ภาพที่ 2.39 คลินิกศัลยกรรมโดยพยาบาลวิชาชีพชาวม้ง	58
ภาพที่ 2.40 เข็กน้อยเกศฯ จำยาโดยเภสัชกรชาวม้ง	59
ภาพที่ 2.41 แผนที่อำเภอเขาค้อ	61
ภาพที่ 2.42 แผนที่บ้านเข็กน้อย	62